

Messiási csodák (2. rész)

Cikkünk előző lapszámában megjelent része megmutatta, hogy a messiási csodák ismerete Jézus egész földi szolgálatát új megvilágításba helyezi, és mélyebben megvilágítja azt is, miért adták keresztre őt. Ebben a korábbi részben az első ilyen csodáról, a halálos lepra gyógyításáról volt szó, most pedig a néma démon kiűzése és a vakon született ember meggyógyítása van soron, valamint, negyedik messiási csodaként a halottfeltámasztásnak egy speciális esete.

A néma démon kiűzését Márk 3,19-31. és Máté 12,22-37. szakasza jegyezte fel. Miért volt ez messiási csoda, miért vélték úgy a rabbik, hogy az ilyen demont csak a messiás tudja kiűzni? A szokásos esetekben egy ártó démon kiűzéséhez a csodatevőnek meg kellett tudnia a démon nevét, mert csak így tudott kapcsolatra lépni vele, s főként csak így tudta hatalmába keríteni, parancsolni neki. A démon a nevét a megszállott által közölte, ahogy például a gerazai megszállott esetében látjuk. Ám a néma, vagyis némaságot okozó démon természetesen nem tudja megmondani a nevét a megszállott ember száját használva, hiszen éppen az a lényege, hogy némaságot okoz. Az itteni beteg ráadásul vak és süket is volt, még a nevet firtató kérdést sem hallhatta volna. Ez az egyszerű oka annak, hogy a korabeli zsidó közvélemény szerint az ilyen démon kiűzésére senki nem képes, egyedül az eljövendő Messiás, ezért beszélünk itt nem közönséges, hanem messiási csodáról. Nos, Jézus kiűzte a néma, némaságot okozó demont, állapítják meg az evangélisták.

A példátlan eset döntő fordulatot hozott Jézus működésében. A tömeg, amely látja a csodát, most nem azt teszi, amit máskor, nem csupán álmélkodik, csodálkozik, hanem józan paraszti ésszel és teljes joggal kérdezet: *csak tán nem ő, Jézus a Dávid fia?* – azaz a Messiás? Az emberek egyértelmű messiási csodát láttak, de az ott lévő vallási vezetőktől várták, hogy megerősítsék. A farizeusok nehéz helyzetbe kerülnek. Dönteniük kell, e céllal küldték ide őket Jeruzsálemből, és immár a nép is ezt követeli: vagy elismerik a nyilvánvaló messiási csodát, s vele azt, hogy Jézus a messiás, vagy kiagyalnak valami más magyarázatot. Nos, ez utóbbit teszik. Így felelnek: *Nem másképp űzte ki a demont, csakis Belzebubbal, az ördögök fejedelmével.* Miért? Mert úgy gondolkodnak, hogy a démonok a sátán szolgálói, tehát a sátán, Belzebub szavak nélkül is tud parancsolni nekik; ennyi történt. Óriási tragédia: a vezetők végleg elvetik Jézust mint messiást, mondván, nem messiás ő, hanem maga is démoni megszállás alatt van. Ettől kezdve Jézus tevékenysége megváltozik. Őt dolgot tesz.

1. Higgadtan megmutatja micsoda képtelenség a vezetők állítása.

2. Súlyos ítéletet mond felettük. Amikor kijelentették, hogy Jézus a sátánnal űzi ki a sátánt, Isten Lelke ellen vétkeztek – ez az egyetlen olyan bűn, ami megbocsáthatatlan: *Minden bűn és káromlás megbocsáttatik az embereknek, de a Lélek káromlása nem bocsáttatik meg* (Mt 12,31). Örök törvény ez; nem a bűn súlya miatt, nem azért, mert Isten húz egy vonalat, és eddig a pontig mindent megbocsát, de ezt már nem. Más az ok. A Lélek elleni bűnt objektíve *nem lehet* megbocsátani. Isten a bűnöket Krisztus, a Messiás által, az ő áldozata miatt bocsátja meg, ha az ember a Lélektől vezetve a Messiás, Krisztus által járul elé bűnbocsánatért. Máshogy nem lehetséges a bűnbocsánat. Ám ha valaki éppen őt nem fogadja el Messiásnak, akkor nincs miről beszélni. Aki ezt teszi, az a bűnbocsánat alapját nem fogadja el, maga akadályozza meg bűnei bocsánatát.

3. E kemény beszédől a farizeusok megrettennek. Ám amikor újabb jelet kérnek Jézustól, hogy ellenőrizték, talán mégis ő a Messiás, kijelenti: *nem kap jelet ez a nemzedék* (Mt 12, 38), ez a fajta ember, aki saját szemével látta a messiási csodát, mégsem fogadta el a Messiást. Már csak Jónás próféta jelét kaphatja, a feltámasztás jelét. A mai zsidókeresztények szerint Jézus próféciája, a Jézussal kortárs generáció ítélete 40 évvel később, 70-ben teljesedett be a zsidó háborúban, amikor elveszett a templom, a város, a szent föld, minden, ami a zsidó vallás keretét adta. Úgy vélik, amit a vallási vezetők tettek, nemzeti bűn. Habár

voltak kivételek, mint Pál, az apostolok és mások, a nép testületileg elutasította éppen azt, aki által bűnei bocsánatot nyerhettek volna. Sőt, róluk szól a folytatásban Jézus szava arról, hogy ha egy emberből kimegy a gonosz démon, de nem jön be helyére Isten Lelke, akkor a gonosz meghétszereződve, azaz teljes hatalmával tér vissza belé, örökre benne marad, és az illető, a személye, az élete, a sorsa ettől kezdve még sokkal rosszabb lesz.

4. Radikálisan megváltozik a csodák jellege, több ponton.

a) Jézus többé nem tesz csodát azzal a céllal, hogy felismerjék messiási voltát. A csodák célja innentől más, a tanítványok felkészítése a szolgálatra.

b) Ekkortól alig van a tömeg javára tett csoda, Jézus egyénekként tesz csodát.

c) Ehhez minden esetben előzetes hitet kíván, Messiás-voltának hitét.

d) Végül, ettől kezdve köti a gyógyultak lelkére, hogy ne beszéljenek a történelekről; ezt rendeli pl. Péternek is, amikor az felismeri benne a Messiást. Nem engedi többé, hogy Messiás-híret keltsék a tömegek előtt.

Miért e radikális változások? Jézus látja, hogy a vezetők nem fogadják el Messiásnak, így a tőlük szolgálóan függő nép sem fogja ezt tenni. Eddig bízott abban, hogy népe elfogadja; most látja, hogy nem. Más utat kell járnia, olyan utat, amellyel mégis jelet hagy az emberek között, hogy legyenek tanúk, akik hisznek benne mint Messiásban, és akik az egyház magvát alkotják majd.

5. Megváltozik Jézus beszéde. Máté megjegyzi, *hogyettől kezdve csak példázatokban szólt a tömeghez, azazképekben, szimbólumokban, nem világos szavakkal.* Korábban például a Hegyi beszédben érthető szavakkal tanított. Most már nem. Rögtön a néma démon kiűzése után, a 13. fejezetben következik hét példázat Isten Országáról: csupa képes beszéd magokról, hálóról, gyöngyökről – ki érti? A tanítványok észre is veszik a változást, és megkérdezik, miért beszél példabeszédekben. Azért, hogy *bár hallják, ne értsék, felel Jézus.* A farizeusok, rabbik, vezetők elég világosságot kaptak már, a messiási csodánál világosabb jel nem létezik. Pontosan tudják ők, hogy Jézus a Messiás. Tudják – és elvetik.

A harmadik messiási csoda a vakon született gyógyítása a Jn 9. fejezetben. Nem betegségben, balesetben szerzett, hanem veleszületett vakságról van szó. A kortársak azért vélték ezt messiási csodának, mert e születési rendellenességet Isten büntetésének tartották a szülők vétkeért vagy olykor (*horribile dictu!*) a gyermek még magzati életében elkövetett bűnéért. Mindkét feltevés döbbenetes, Jézus cáfolja is mindkettőt. A hosszú elbeszélésből itt csak egy dolgot emelek ki. A farizeusok, írástudók, akik a messiásjelölt kivizsgálása miatt vannak ott mindig Jézus körül, most is kitaróan faggatóznak. Kikérdezik a gyógyult ember szüleit, akik megrettennek, hogy kizárhatják őket a közösségből. Nem tudjuk, nem tudjuk, felelik; kérdezzétek meg a fiunkat, elég nagy hozzá. Félnak szegények, mert a farizeusok megegyeztek, hogy aki Jézust Krisztusnak, felkentnek, messiásnak vallja, azt kizárják a gyülekezetből (9,22). Ez a halálnál is súlyosabb büntetés volt. Kikérdezik magát a gyógyultat. Ő aztán nem fél, kitart az igaza mellett, hogy igenis ő vakon született, igenis Jézus gyógyította meg, így és így. A vizsgálók fenyegetik, zsarolják, káromolják, mindhiába, ő ragaszkodik a tényekhez, mire kutasztják a zsinagógából. A kiközösítés bevett büntetés volt, szólhatott rövidebb vagy hosszabb időre, illetve örökre is. Ez volt a kiátkozás, a *cherem*. A gyógyult vakot bizony *cheremmel* sújtják – elmondhatatlan borzalom. Ám az ember Jézus elé borul és imádja. Sorsa akkor és ott fenyegető jel volt mindenki számára: így jár, aki Jézust Messiásnak vallja.

Csakhamar olyasmi történik, amit akár egy negyedik messiási csodának is tarthatunk: Lázár feltámasztása (Jn 11). Az ekkori zsidó hiedelem szerint a halál után a lélek nem hagyja el azonnal a test közelét, körülötte kering három napig, csak azután távozik végleg. Ekkortól beszéltek végleges, megmásíthatatlan halálról. Az elő-előfordult, hogy Isten különlegesen felkent embere feltámasztott egy-egy halottat, például Illés a száreptai özvegy fiát, Elizeus a szúnemi asszony gyermekét – de *három napon túl* holt embert, akinek a közeléből már

eltávozott a lelke, nem lehet feltámasztani; aki mégis megteszi, az a Messiás. Jézus pontosan ezt tette Lázárral. Így válik érthetővé a történet több furcsasága. Például az, miért hangsúlyozza annyira az író, hogy a holttest már negyedik napos, meg hogy szaga van: ezért, hogy jelezze: emberileg itt már semmit nem lehet tenni. Tudjuk, Jézus, miután megkapta barátja, Lázár halálhírét, két napig vár ahelyett, hogy rögtön rohanna hozzá. Miért? Késlekedését többször szemére vetik Lázár nőrokonai, de ő tudja, mit csinál, meg is mondja, csak épp nem értik: azért várakozik, hogy Lázáron megmutatkozzék Isten dicsősége. Egyszóval három nap elmúltával áll elő az a helyzet, amikor már senki, csak a Messiás tud holtat feltámasztani. Óriási dolog, hatalmas jel! Nemcsak annak a jele, hogy Jézus valóban a Messiás; jele annak is, hogy amint a Messiás Krisztus a három napja meghalt Lázárt feltámasztotta, úgy az idők végén Isten a sok száz, sok ezer éve halott embereket is mind feltámasztja test szerint.

E negyedik, legnagyobb messiási cselekedet után a zsidó vezetők számára valóban nincs kiút többé. Ha semmi módon nem akarják elismerni a Messiásról, hogy Messiás, akkor egyszerűen nincs más lehetőség, mint kiiktatni őt a világból, kitörölni az időből, még a múltból is, mintha soha nem is létezett volna. Nyomban Lázár feltámasztása után megszületik a tragikus döntés: a főpapok haladéktalanul összehívják a nagytanácsot, és végleg elhatározzák Jézus halálát.

A három, illetve négy messiási csoda kapcsán láttuk azt a félelmetes fokozatosságot, aminek végpontján a Messiást keresztre adják. Az első messiási csoda, a leprás megtisztítása után megindul a vizsgálat; a másodikat, a néma démon kiűzését követi a Belzebub-vád; a harmadik, a vakon született meggyógyítása után kizárják a közösségből a gyógyultat, s vele jelképesen mindenkit, aki Jézust Messiásnak meri mondani. Utoljára, a negyednapos halott, Lázár feltámasztása után véglegesen elhatározzák Jézus halálát. És – milyen hatalmas Isten irgalma – akik ezt tették, mégis kapnak még egy jelet: Jónás jelét, a feltámadást.

Dér Katalin
(TCs XXII/2)